

TÜRKÇE LİKEN TERMİNOLOJİSİ İÇİN YENİ ÖNERİLER

Gülşah Özyiğitoğlu¹

¹Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Göztepe Yerleşkesi,
İstanbul. İlet: gcoban@marmara.edu.tr

Özet

Türkçe liken terminolojisinin oluşmasına katkıda bulunmak amacıyla bu çalışmada likenolojide sık kullanılan terimlerin Türkçe karşılığı olarak kullanılmaya aday 10 adet liken terimi önerilmektedir. Likenoloji yerine *likenbilim*, likenolog yerine *likenbilimci*, substrat yerine *özortam* terimleri, simbiyoz ve simbiyont yerine sırasıyla *ortakyaşam* ve *ortakyaşar* kelimeleri, ayrıca likenlerin yaşam ortamlarıyla ilgili *bitkicil*, *kalkercil*, *likencil*, *yosuncul* terimleri önerilmiştir. Bu terimler ile ilgili sözlük anlamları, tanımlamalar ve etimolojik bilgiler de verilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Liken, Terminoloji, Likenbilim

NEW PROPOSALS FOR THE TURKISH LICHEN TERMINOLOGY

Abstract

In order to contribute to the formation of the Turkish lichen terminology, 10 candidate lichen terms as the Turkish equivalents of frequently used terms in lichenology are proposed to be used in this study. These are for lichenology, lichenologist, substrate, symbiosis and symbiont words respectively, *likenbilim*, *likenbilimci*, *özortam*, *ortakyaşam* and *ortakyaşar*, also those related to living environments of lichens are *bitkicil*, *kalkercil*, *likencil* and *yosuncul* terms proposed. Dictionary meanings, descriptions and etymological information about these terms are also given.

Keywords; Lichen, Terminology, Lichenology

1. Giriş

Biyoloji kapsamındaki diğer alt bilim dalları gibi “likenoloji” (liken bilimi) de kendine has bir terminolojiye sahiptir. Likenoloji, botanik ve özellikle mikoloji (mantar bilimi) bilim dalları ile yakınlık göstermektedir. Ülkemizde likenoloji, botanik ile kıyaslandığında daha az bilinen ve yeni gelişen bir bilim dalı olduğundan Türkçe terminolojisi de halen dilimize tam olarak yerleşmemiştir. Liken terimlerinin, genellikle bilimsel dilde yaygın olarak geçen İngilizce veya Latince okunuşundan türetilerek, başka bir deyişle Türkçeleştirilerek kullanıldığı görülmektedir. Bazen Türkçe karşılığı bulunduğu halde dahi yabancı kelime daha çok tercih edilmektedir. Bu durum Türkçe bilim dilinin oluşumunda bir karışıklık meydana getirmektedir. Ancak, zaman içinde alanda çalışan araştırmacılar arasında ortak kullanılmaya devam eden Türkçe terimler kalıcı olabilecektir. Liken biliminde sık kullanılan terimlerin bir kısmı için, ilk olarak Sevgi ve Tecimen (2012) tarafından Türkçe terim karşılıkları önerilmeye başlanmıştır.

Ülkemizde 20. yy sonlarında başlayan likenlerle ilgili bilimsel çalışmalara, özellikle son on yılda Türk araştırmacılar tarafından ivme kazandırılmıştır (Çobanoğlu, 2011). Taksonomik, floristik ve ekolojik çalışmaların yanında son yıllarda etno-botanik ve tıbbi kullanımlarıyla ilgili çalışmalar da artmaktadır. Liken terimleri ile ilgili olarak liken yazılı kaynaklarında yer alan ilk çalışmalar ise Türk halk tıbbında likenlerin kullanımı ve eserlerde geçen liken karşılığı terimlerin etimolojisi üzerine yapılan çalışmalardır (Çobanoğlu ve Yavuz, 2003; Çobanoğlu, 2005; Yavuz ve Yavuz, 2009). Tıp tarihinde liken kullanımlarının araştırılmasına ışık tutmak amacıyla yapılan bir çalışmada, eski tıp eserlerinde “liken” terimi karşılığı olarak kullanılan Türkçe, Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce gibi çeşitli dillerdeki kelimeler mercek altına alınmıştır (Yavuz ve Özyiğitoğlu, 2015). Büyük bir liken cinsinin Latince adı olan *Usnea* kelimesinin etimolojisi ile ilgili yapılan çalışmada bu kelimenin Arapça *Uşne* kelimesinden geldiği ve Razi tarafından Latinceye tercüme edildiği tespit edilmiştir (Yavuz ve Çobanoğlu, 2010). Güncel bir çalışmada liken cins isimlerinin (31 adet) kökenleri etimolojik olarak araştırılmış ve cinsin kök anlamı ile likenin benzeşimi olup olmadığı incelenmiştir (Yavuz, 2016). Liken terimi için Türkçe karşılık olarak ilk defa “yalaç” kelimesi önerilmiştir (Yavuz, 2017).

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de bilimsel yayın dili giderek İngilizceye dönüşmüştür. Diğer temel alanlardaki gibi liken araştırmaları ile ilgili yayınların

büyük çoğunluğunda da İngilizce dili kullanılmıştır (Çobanoğlu, 2011). Terim tanımı “bir dilde herhangi bir bilim dalındaki değişmeyen anlamı olan özel sözcüklerdir” şeklinde belirtilmiştir (Sevgi, 2012). Türkçe sözlü bildirilerde ve yazılı makalelerde yer alan liken terimlerinde çoğu zaman İngilizce kelimenin Türkçeleştirilmesi (genellikle Türkçe okunuşu) ile oluşturulmuş sözcükler kullanıldığı görülmektedir, örneğin saksikol (İng. saxicolous), tallus (İng. thallus) gibi. Türkçe ders kitaplarında ve ders notlarında yine aynı durum söz konusudur. Bunlardan okunuşu kolay olan bazıları (tallus gibi) oldukça dilimize uyum sağlamış ve yerleşmiş görünmesine rağmen bir kısmı kulağa yabancı gelmektedir; substrat, saksikol, simbiyoz terimleri gibi. Anlamının Türkçe karşılığı çok uygun olan terimler ise hem daha kolay anlaşılır olmuş hem de bilimsel terim olarak sık kullanılır olabilmektedir. Örneğin likenlerin üç farklı morfolojik tipi için krustoz (İng. crustose) yerine “kabuksu”, frutikoz (İng. fruticose) yerine “dalsı”, foliyoz (İng. foliose) yerine “yapraksı” yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu kelimeler tallus morfolojisini tanımlayan ve sırasıyla “kabuğa benzer”, “dala benzer”, “yaprağa benzer” gibi anlamlara gelen Türkçe anlam karşılıklarıdır. Mesela fruticose kelimesinin tam karşılığı dalsı değildir ancak Türkçedeki dalsı kelimesi amacımıza en uygun kelime olabilir.

Bu çalışmada, liken biliminde çok kullanılan, köken ve anlamları bakımından incelenen bazı liken terimleri için Türkçe terim önerileri sunulmaktadır.

2. Amaç ve Yöntem

Bu çalışmada, liken terminolojisinin daha kolay anlaşılır olmasını sağlamak, ders anlatımlarında, sözlü bildirilerde ve yazılı makalelerde kullanılmasını yaygınlaştırmak amacıyla yönelik olarak liken biliminde en çok geçen terimlerin Türkçe karşılıkları için yeni öneriler sunulmuştur.

Çalışma yöntemi olarak, Sevgi ve Tecimen (2012) tarafından belirtilen “yabancı dildeki bir terime Türkçe karşılık bulma akışı” takip edilmiştir. Ele alınan terimlerin etimolojisi ve sözlük anlamları için Collins (2017), Dict (2017), Etymo (2017), Free (2017), MeWe (2017), Stearn (1991), TDK (2017), Tureng (2017), Vikt (2017) ve Voca (2017) gibi çeşitli kaynaklar taranmış, her terim başlığında derlenen bilgiler sıralanmış ve bir Türkçe karşılık önerilmiştir. Bu çalışmada verilen terimlerin Türkçeleri üretilirken anlamlarına dayanan ve anlamlarını en iyi ifade edecek kelimeler seçilmiş ve kelimesi kelimesine (mot à mot) bir çeviri değil de anlam çevirisi şeklinde bir yöntem izlenmiştir.

Ayrıca, üretilen bu Türkçe terimlerin daha önce bilimsel metinlerde kullanılıp kullanılmadığı Google Akademik (Schol, 2017)'de incelenmiştir.

3. Bulgular

Bu çalışmada, yaygın olarak kullanılan liken terimlerinden 10 tanesi incelenmiş ve bu terimler hakkında kelime anlamı ve bilimsel olarak anlama geldiği ile ilgili ayrı ayrı tanımlayıcı bilgiler verilmiştir. Anlam ve kullanım yerine göre yapılan sıralama ile önerilen Türkçe yeni liken terimleri aşağıda açıklanmıştır.

Likenbilim = Likenoloji (İng. Lichenology): Likenlerle ilgili bilim dalı. Eski Yunanca kökenli “söz söylemek” anlamındaki “-loji, veya -oloji”, en genel anlamda; “herhangi bir alandaki çalışmalar” demektir. Bilim dallarının (biyo-loji, entomo-loji, zoo-loji gibi) çoğunda olduğu gibi -loji son ekiyle üretilen liken-o-loji kelimesi üretilmiştir. Liken bilimi için *likenoloji* teriminin kullanılması uygun görülmeyle beraber bunun yerine kullanılabilecek *likenbilim* terimi önerilmektedir.

Likenbilimci = Likenolog (İng. Lichenologist): Liken bilimi ile uğraşan bilim insanı. “-olog veya -log” bir alan üzerinde çalışan akademik kişi anlamına gelmektedir. Buna göre liken-olog likenler üzerine çalışan bilim insanıdır. *Likenolog* teriminin Türkçe karşılığı olarak *likenbilimci* kelimesi önerilmektedir.

Bitkicil = Epifitik (İng. Epiphytic): Ağaç kabuğu, gövde veya dalları, odun, kereste, kütük, bitki yapıları, karayosunları gibi çeşitli tipte bitkisel *özortamlar* (substratlar) üzerinde gelişen ve yaşayan likenler için kullanılmaktadır. *Epi-* ön eki Yunancada “üzerinde” anlamını vermektedir (Stearn, 1991). Yunanca *-phyta* bitkiler anlamına gelmektedir. Kelime anlamı “Bitki üzerinde” olduğu için genel anlamda bitkiler üstünde yaşayan likenler için “*Bitkicil*” terimi önerilmektedir. Bu kelimenin anlamı TDK (2017)'de bitki yiyen anlamında “otobur” olarak verilmiştir. Ancak likenbilimde “bitki üzerinde yaşayan” anlamında -cil eki kullanılarak bitki-cil türetilmiştir.

Yosuncul = Musikol (İng. Muscicolous): Musci- (Bryophyta) Karayosunları'nın üzerinde gelişen ve yaşayan liken türleri için kullanılması önerilmektedir. Yosun-cul terimi yosun üstünde yaşamayı seven anlamına uygun olarak türetilmiştir. TDK (2017)'de “Yosunla beslenen veya yosunların içinde yaşayan” olarak tanımlanmıştır. Ancak liken ile ilgili metinlerde henüz bir kullanımına rastlanmamıştır. Genellikle yapraksı karayosunları üzerindeki kabuksu liken türleridir. Örneğin; *Caloplaca* cinsi likenlerin karayosunları üzerinde yaşayan *C. nivalis* (Körb.) Th. Fr., C.

cerina var. *muscorum* (A. Massal.) Jatta gibi bazı türleri *yosuncul* likenlerdir.

Kalkercil = Kalsifil (İng. Calciphilous): *Kayacıl* likenlerden kalkerli kayaları yaşam ortamı olarak tercih edenler kalsifil türler olarak adlandırılmışlardır. Bunun yerine, kalkerli kaya üzerinde yaşayan ve kalkerli ortam seven türler anlamına gelen ve -cil ekiyle türetilen *kalkercil* terim olarak önerilmektedir.

Likencil = Likenikol (İng. Lichenicolous): *Özortam* (substrat) olarak diğer liken türleri üzerinde yaşayan likenler anlamına gelen liken-cil terimi türetilmiş ve önerilmiştir. *Cladonia* cinsi likenlerin birincil tallusu olan taban pullarının üzerinde yaşayan kabuksu liken *Diploschistes muscorum* (Scop.) R. Sant. örnek *likencil* tür olarak verilebilir.

Ortakyaşam = Simbiyoz (İng. Symbiosis): İngilizce “symbiosis” kelimesinin açılımı; *sym-* “together=birlikte”, *-bios-* “life, living=yaşam”. Birden fazla türün bir arada yaşaması şeklinde tanımlanan yaşam ortaklığını tarif eden terimdir. *Simbiyoz* teriminin Türkçe karşılığı olarak *ortakyaşam* kelimesi önerilmektedir. Bu kelime “Farklı canlı gruplarının bir arada veya bir türün diğer tür içerisinde ortaklaşa olarak birbirleri lehine yakın etkileşim halinde yaşamaları; eşanlam: sembiyoz.” şeklinde tanımlanmıştır (TÜBA, 2017). Likenlerde ortak yaşayan türlerden biri alg veya siyanobakteri diğeri ise mantarlardan olup ikiden fazla sayıda türler de liken vücudunda (*tallus*) birlikte yaşayabilmektedir. Bu *ortakyaşam* biçiminde, bir liken içindeki alg ve mantara ait türlerin az veya çok karşılıklı faydaya dayanan yaşam ilişkisi bulunmaktadır (mutualizm) (Collins, 2017; Dict, 2017; Etymo, 2017, Vikt, 2017). Bu şekilde birleşik yazılan *ortakyaşam* terimine Türkçe bilimsel metinlerde rastlanılmadığı için simbiyoz kelimesi yerine kullanılması önerilmektedir.

Ortakyaşar = Simbiyont (İng. Symbiont): Latince *sym-* + *-biont*. *Ortakyaşam* (simbiyoz) ilişkisini oluşturan ve birlikte yaşayan organizmaların her biri (Collins, 2017; Dict, 2017; Etymo, 2017; Vikt, 2017). Liken oluşturan *ortakyaşar* türler yeşil alglerden (ökaryot¹) veya siyanobakterilerden (prokaryot²) fotosentez yapan bir organizma ile asklı mantarlardan bir türdür. TDK (2017)'de “*bij.* Ortak yaşama durumunda bulunan (canlı).” şeklinde anlamı yer almaktadır. TÜBA (2017)'de kelime anlamı “Ortakyaşam ilişkisindeki eşlerden biri; eşanlam: simbiyont, simbiyot.” şeklinde belirtilmiştir. Ancak bu Türkçe terime liken bilimindeki metinlerde rastlanılmamıştır ve

¹ Zarla çevrili gerçek çekirdek ve organeller taşıyan hücrelere sahip organizma.

² Zarla çevrili gerçek çekirdek taşımayan hücrelere sahip organizma.

simbiyont kelimesi yerine *ortakeyaşar* teriminin kullanılması önerilmektedir.

Özortam = **Substrat** (İng. Substrate, çoğul; Substrata): Latince sub- + stratum. Likenlerin üzerinde tutunup geliştiği ve yaşadığı zemini ifade etmektedir. Genel olarak ölü veya canlı bitki, kaya ve toprak yapılı bu zemin likenin altındaki sınırlı bir alanı çevresindeki mikro-ortam ile birlikte kapsayan tabakadır. Yaşam alanı veya ortamı anlamına gelen “habitat”a göre daha dar ve özel bir yaşam alanını işaret etmekte olduğu için substrat anlam karşılığı olarak, “özel ya da özgü”den kısaltılan “öz” ile “ortam” kelimesi birleştirilmiştir. *Özortam*, likenlerin gelişebileceği kaya, taş, toprak, yosun, bitki kısımları gibi doğal ve hatta metal, beton, duvar, plastik gibi insan-yapımı zeminler gibi daha özel ortamlar da olabilir (Free, 2017; MeWe, 2017; Tureng, 2017; Voca, 2017). Aynı zamanda, öz kelimesi TDK (2017)’de 2. anlamında, “Kendine, kendi kendini anlamlarında birleşik kelimeler türeten bir söz: Öz eleştiri, öz geçmiş, öz yönetim” şeklinde ifade edilmektedir. *Özortam* kelimesindeki öz buradaki gibi likenin kendi ortamı anlamına da gelmektedir.

Tallus (İng. Thallus, çoğul; Thalli): Yüksek yapılı (tohumlu) bitkilerdeki gibi yaprak, çiçek, gövde, kök vb. doku ve organlar şeklinde farklılaşma göstermeyen alg, mantar, ciğerotu, liken gibi düşük yapılı organizmalarda tüm vücut yapısına verilen isimdir. Eski Yunanca *thallos* yeşil sürgün, genç filiz anlamına gelmektedir. Kökeninin Fransızca *thalle* olduğu belirtilen Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlüğünde, “Tal” kelimesi ile geçmekte ve “kök, sap ve yaprak şeklinde farklılaşmamış bir bitkinin yaşama ve büyüme organı” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2017). Başka bir anlam ifadesinde “Bir fungusun veya bir yosun gibi basit bitkinin vejetatif bünyesi.” şeklinde belirtilmiştir (TÜBA, 2017). Likenolojide ise daha çok tal yerine *tallus* kullanılmaktadır. Anlamına göre dilimizdeki kelime karşılıkları vücut, beden, gövde olup bunların hiçbiri tek başına yukarıdaki bilimsel tanımını yeterince ifade etmediğinden terim olarak farklı bir öneri sunulmamıştır.

4. Tartışma

Bilim dilinin veya bilimsel çalışmalarda uluslararası düzeyde yaygın kullanılan dilin İngilizce olması bir gerçeklik ve tabii bir durumdur. Ancak, bilimsel bilginin ülkemize aktarımı sırasında terimlerin bazen olduğu gibi bazen de telaffuzlarının yazılmış şekilleriyle kayda geçirilmesi ve *bilim dili olarak Türkçe* içinde bu şekilde kullanılması günümüzde olduğu kadar gelecekte de bir takım problemlere yol açabilecektir. Sevgi (2012) tarafından ifade edildiği gibi, ülkemizde bilim insanlarının terimlerin yabancı dildeki

“okunuşlarını” kullanmaları bilimsel çalışmalarda dil karmaşasına sebep olmaktadır. Herhangi bir bilim dalında kullanımı nispeten yeni olan terimler için mümkün olduğu kadarıyla Türkçeleri üretmek/türetmek ve kullanılarak yaygınlaştırılmalarını sağlamak akademik-bilimsel bir ilke şekline getirilmelidir. Bu bağlamda, çalışmamızda ülkemizde likenbilimcilerin ders anlatımlarında, sözlü bildirilerinde ve yazılı makalelerinde hatta kendi aralarındaki her türlü iletişim halinde kullandıkları terimler için Türkçe karşılıklar önerilmektedir.

Liken terimleri konusunda yapılan ilk çalışmada (Sevgi ve Tecimen, 2012) Türkçe karşılıklarının kullanılması önerilen liken terimleri şunlardır: **Buz kaması** (İng³. Ice-wedging), **Dalsı** (İng. Fructose), **Kabukçul** (İng. Corticolous), **Kabuksu** (İng. Crustose), **Kayacıl** (İng. Saxicolous), **Kayaiçi** (İng. Endolithic), **Kayaüstü** (İng. Epilithic), **Kayaboşluğu** (İng. Cryptoendolithic), **Kayayanığı** (İng. Chasmoendolithic), **Kayadelici** (İng. Euendolithic), **Toprakçıl** (İng. Terricolous), **Yapraksı** (İng. Foliose). Bu terimler elbette Türkçe likenolojik terminoloji için sayıca yeterli değildir.

Liken bilimi birçok yerde “likeni konu alan bilim dalı” şeklinde tanımlanmakta, ancak terim olarak birleşik yazılan “*likenbilim*” kelimesi TDK (2017)’de veya başka herhangi bir bilimsel metinde bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Yavuz (2017) çalışmasında **likenoloji** teriminin karşılığı anlamında *likenbilim*, **liknolog** teriminin karşılığı anlamında da *likenbilimci* kelimeleri kullanılmış ise de, söz konusu terimlerin anlamsal arka planlarına ve etimolojilerine değinilmemiştir. Dolayısıyla bu çalışmada sırasıyla **likenoloji** teriminin karşılığı olarak *likenbilim*, **liknolog** teriminin karşılığı olarak da *likenbilimci* terimleri arka planları ve kökenleri belirtilerek önerilmektedir. Bununla birlikte, **epifitik** terimi karşılığı olarak *bitkecil*, **kalsifil** terimi karşılığı olarak *kalkervil*, **likenikol** terimi karşılığı olarak *likencil*, **musikol** terimi karşılığı olarak *yosuncul* terimlerinin kullanılması da önerilmiştir. Bu çalışmada – cıl eki ile türetilen bütün terimler için, bu ekini verdiği - Zülfikar (1991)’de belirtilen- “bir yeri seven, bir yerde ortamda yaşamaktan hoşlanan” anlamı dikkate alınmıştır, örneğin sucul kelimesinde olduğu gibi.

Simbiyoz yaşamın karşılığı olarak “ortak yaşam” tabiri biyolojiyle ilgili bazı Türkçe metinlerde kullanılmakla birlikte, bu çalışmada, özellikle liken biliminde, birleşik yazılan “*ortakeyaşam*” kelimesinin terim olarak kullanılması önerilmektedir. **Simbiyont** terimi karşılığı olarak *ortakeyaşar*, **simbiyoz** terimi karşılığı olarak *ortakeyaşam*, **substrat** terimi karşılığı

³İng.= İngilizce

olarak *özortam*, **thallus** terimi karşılığı olarak *tallus* kelimeleri ülkemiz likenbilimcilerinin dikkat ve takdirlerine sunulmaktadır.

Kaynaklar

Collins, 2017. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/biosis> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017).

Çobanoğlu, G., 2005. Likenlerin Potansiyel Kullanımlarına Tarihsel Bakış ve Türk Tıp Tarihinde Likenler. *Türk Liken Topluluğu Bülteni*. Sayı 1 (Temmuz05). 14–16.

Çobanoğlu, G., 2011. Türkiye Likenoloji Literatürü Listesi -A (2000-2010 Kronolojik Bibliyografya) – B (John (1992, 1995)-2000 Yayınlar). *Türk Liken Topluluğu Bülteni*. Sayı 9 (Ocak): 11–47.

Çobanoğlu, G. ve Yavuz, M., 2003. Tıp Tarihinde Likenlerle Tedavi. *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*. 9: 37–90.

Dict., 2017. <http://www.dictionary.com/browse/bio-> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017)

Etymo. 2017. <http://www.etymonline.com/index.php?term=symbiosis> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017)

Free. 2017. <http://www.thefreedictionary.com/substrate> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017)

MeWe. 2017. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/substratum> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017).

Schol. 2017. Google Akademik. <https://scholar.google.com.tr> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017).

Sevgi, O., 2012. Tam Zamanı. *Liken Araştırmaları Derneği Bülteni*. Sayı 1: 9-11.

Sevgi, O. ve Tecimen, H. B., 2012. Bazı Liken Terimlerinin Türkçe Karşılıkları. *Liken Araştırmaları*

Derneği Bülteni. Sayı 1: 11-15.

Stearn, W. T., 1991. Botanical Latin. ISBN: 0-7153-8548-8.

TDK. 2017. <http://www.tdk.gov.tr> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017).

Tureng. 2017. <http://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/substratum> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017)

TÜBA. 2017. <http://www.tubaterim.gov.tr/> (Ziyaret Tarihi: 11 /09/ 2017).

Vikt. 2017. <https://en.wiktionary.org/wiki/symbiosis> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017).

Voca. 2017. <https://www.vocabulary.com/dictionary/substrate> (Ziyaret Tarihi: 09 /09/ 2017).

Yavuz, M., 2016. Bazı Liken Cins (Genus) İsimlerinin Etimolojisi Üzerine. *Avrasya Terim Dergisi*. 4(2): 18 – 26.

Yavuz, M. ve 2017. Liken Terimine Türkçe Bir Karşılık Önerisi. *Avrasya Terim Dergisi*. 5 (1): 28 – 35.

Yavuz, M. and Çobanoğlu, G., 2010. Ethnological uses and etymology of the word Usnea in Ebubekir Razi's "Liber Almansoris". *The British Lichen Society Bulletin*. No.106: 3–12.

Yavuz, M. ve Özyiğitoğlu, G., 2015. Tıp Tarihinde Likenlerle İlgili Terimler. *Avrasya Terim Dergisi*. 3(1): 1-9.

Yavuz, M. ve Yavuz, S., 2009. Türk Halk Tıbbında Likenler ve İlgili Terimlerin Etimolojisi. *Türk Liken Topluluğu Bülteni*. 7: 24–28.

Zülfikar, H., 1991. Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları. Türk Dil Kurumu Yayınları, Sayı: 569, Ankara.